

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 10 Ocak 2018

ABD’de Ücret Eşitsizliği

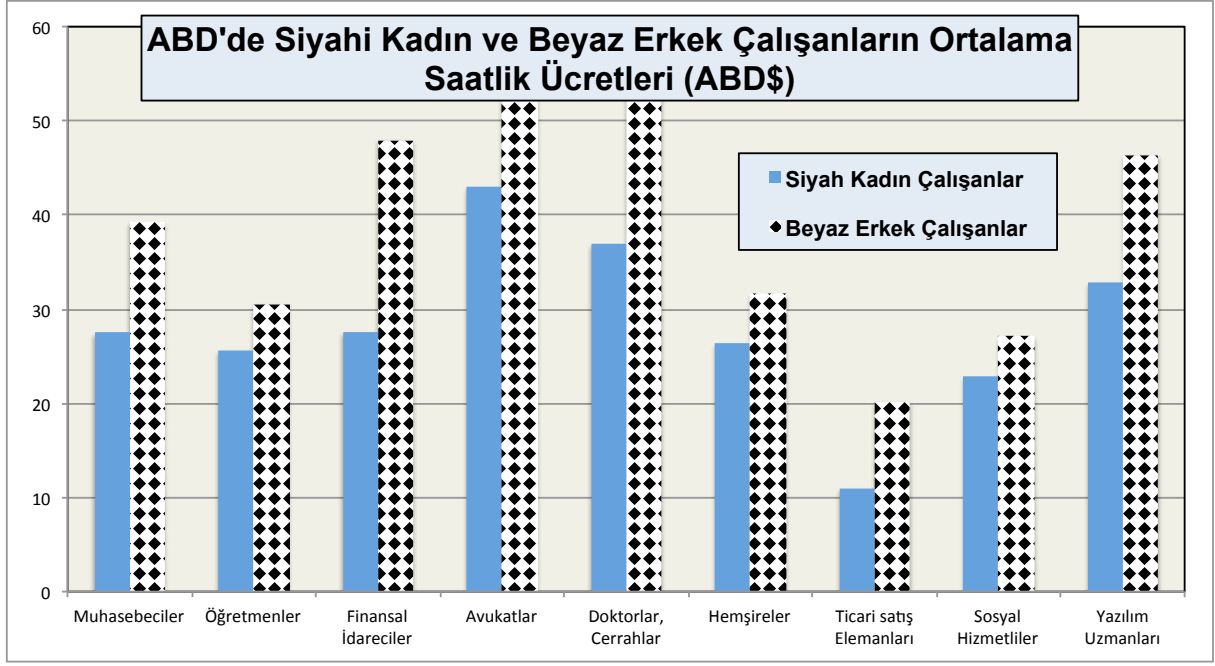
Amerikan ekonomisinde açık işsizlik oranı tarihsel olarak en düşük düzeye indi. Almanya’da da benzer şekilde işsizlik oranının yüzde 4.5’e değin gerilemesi, küresel ekonomide durgunluğun geride kaldığı ve kapitalist metropollerin yeniden yapılanma sürecini tamamlamakta olduğu yorumlarını da beraberinde getirdi.

Bu süreçte Amerikan ekonomisinde *işgücüne katılım* oranının son on yılda yaklaşık 10 puan gerilemiş olması ve dolayısıyla işsizlik oranının aşağıya çekmesi şu aşamada teknik bir detay olarak değerlendirilir. Kanımca bu aşamada sorulması gereken soru şudur: *hangi istihdam ve hangi ücret düzeyinde?*

Amerika’da reel ücretlerin artış hızının son çeyrek yüzyıl boyunca üretkenlik kazanımlarının gerisinde kaldığını ve Amerikan milli gelirinden emeğin aldığı payın süratle gerilemekte olduğunu biliyoruz. Esnekleştirilmiş ve güvencesizleştirilmiş istihdam biçimleriyle Amerikan işgücü piyasaları, ücret maliyetlerinin baskılandırıldığı bir ortamda kapitalizmin gereği yüksek karlılığı koruma altına alabilmiştir.

Ancak sorun sadece ücretlerin geriletmesiyle sınırlı değil. Bunun da ötesinde, işgücü piyasalarında emekçiler arasında cinsiyete ve etnik ayrımcılığa dayalı sömürü biçimlerinin de derinleşerek sürdürüldüğü görülmekte. Örneğin, Merkezi Vaşington’da olan ve emek yanlısı çalışmalarıyla tanınan *Economic Policy Institute*, Amerikan ekonomisindeki esnekleştirilmiş istihdam biçimleri ve ücret eşitsizliğiyle ilgili önemli bir veri seti yayınladı.

EPI verileri, ortalama olarak bakıldığında, siyahi kadın emekçilerin beyaz erkek çalışanlara görece her bir dolarlık ücret geliri başına sadece 67 cent kazandıklarını; yani ortalama yüzde 33 daha düşük ücretle çalıştıklarını belgeliyor. Dikkat edelim, söz konusu hesaplama “*güvenceli – formel işler*” için geçerli olup, çoğunlukla göçmen ve alt sınıflara mensup kadın emekçilerin yoğun olarak istihdam edildikleri yarı zamanlı, esnekleştirilmiş ve çoğu zaman da kayıt dışı, geçici istihdam biçimlerini kapsamamaktadır. Bu farklılık Amerikan siyahi kadın emekçilerin karşı karşıya kaldıkları iki yapısal eşitsizliği bir arada dile getiriyor: bir yanda *cinsiyet ayrımcılığı*, diğer yanda ise *etnik kökenli ırk ayrımcılığı*. Aşağıdaki grafik siyahi kadın ve beyaz erkek çalışanlarının formel işleri arasında dahi, cinsiyete ve ırk ayrımcılığına dayalı çok belirgin farklılıkların söz konusu olduğunu belgeliyor.



Kaynak: Economic Policy Institute, Vaşington, ABD

Grafikte geçen veriler en “yüksek” ücretli (avukatlar, cerrahlar, finansal danışmanlar gibi) meslekler dahil, siyahi kadınların uğradığı ayrımcılığın hemen her alanda yaygın olarak gözlemlendiğini belgeliyor.

Sözlerimizi daha genel bir tespit ile tamamlayalım. Kapitalizmin küresel tarihi kapitalist birikim rejiminin başlıca iki kısıt tarafından engellenebileceğini gösteriyor: emek arzının daralması ve talep yetersizliği. *Emek arzının* yüksek tempoda sürdürülmesi sadece ücretlerin bastırılması yoluyla artık değer yaratılmasını sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda işsizlik tehdidi ile emekçi sınıfların *güvencesizleştirilmesini* ve sınıfsal tepkilerinin *disipline edilmesini* kolaylaştırıyor. Kapitalizm tarih boyunca emek arzı temposunu yükselterek, “işsizler ordusunu” yedekte hazır tutacak mekanizmaları devreye sokabildi. Kapitalizmin ilkel birikim aşamalarında sömürgecilik ve sömürgelerden aktarılan esir emeği; İkinci Dünya Savaşı sonrasında kadın emeğinin iş gücüne katılmasının önünün açılması; günümüzde de artan göç dalgaları sayesinde elde edilen işgücü fazlası, kapitalist metropollerde yedek işsizler ordusunu oluşturmakta ve esnekleştirilmiş hazır kıta emekçilere güvencesiz istihdam ve düşük ücret koşullarını dayatabilmekte.

Ücret gelirlerinin düşürülmesinin yol açabileceği talep yetersizliği sorunu ise şimdiye kadar “borçlanma” olanaklarının devreye sokulması ve emekçilerin gelirlerinin üzerinde tüketim yapabilecekleri *finansal ürünlerin geliştirilmesi* sayesinde olası kılındı. İşgücü piyasalarında esnekleştirme ve tüketici piyasalarında da finansallaştırma mekanizmaları sayesinde kapitalizm kaçınılmaz krizlerini şimdilik bir kez daha erteleme fırsatını kullanıyor –yükselen toplumsal dışlanma ve şiddet pahasına.